

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in veljši s pri
logama „Primorac“ in „Gospodarski
List“ vred po posti prejemana ali v Gorici na dom pošljana:

vse leto gld. 4:40,
pol leta 2:20,
četr leta 1:10.

Za tuge dežele toliko več, kolikor je večje poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim narodnikom naravnino znižamo, ako se uplate pri upravnosti.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dni ob enem z neznanim (nepar) „Sočnim“ števkama.

„Gospodarski List“ izhaja in se predplača vsak mesec v obliki 16 strani. Kadarkje po petek praznik, izdejajo listi že v petek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Interpelacija

državnih poslanov dr. Gregorčiča, Alfredu grofu Coroniniju in tovarisci na Njegovo Vzvišenost gospoda ministru notranjih poslov, da se imenovanje Piedimonte izbrisuje iz uradnih krajevnih imenikov avstrijsko-ilirskega Primorja.

Na Primorskem so živji, ki niso zadovoljni z južnimi delavnimi mejanji. Radi tega mislejo, da bi se pospešila premestitev teh, aka, prestavljajoči in ekskrimajne slovenske kraljevine in osrednja meja, se podređajo, tudi tuge kraljev kazati svetu kot italijansko pokrajinu in njih prebivalcev kot potomce ustankovalnikov Rima. Iz te tuge živijo imenovanje. Predmetno za slovensko občino Podgrad pri Gorici, katero so pred kratkim naložili imenati in razbrili zidovski listi v veliko neprjetnost kraljevskoga slovenskega predstavnika.

Vsički pritožbe županstva v Podgradu, da se nekaj časa že v črno tri in sicer tudi v postrem prometu zabi mesto pravna krajevna imena Podgora imenovanje Piedimonte, prisloilo je v kr. namestništvo v Trstu okrožnico z dne 11. januarja 1891., st. 18048, ex 1890, na kateri je kr. župan tva avstrijsko-ilirskega Primorja, na v kr. politično ekspedijento na Kraljev, na v kr. policijske vodstvo v Trstu, na mesto magistratu v Trstu, Gorici in Rovinju in na župrano in občino zborovno v Goriču, v kateri v deskovno skribo:

„Ker bodo zadruži za krajevno imenovanje manjše. Predstavnik v kr. m. v sestavkih ljudskega letja niti v uradnih krajevnih imenikih opozarjal na omenjeno občinstvo, da se v uradnem prometu v omenjenem občini počasno in sklepno neneha uradno priznanega imenina Podgora. — S e. kr. poslum in izjavnim vodstvom pa bi bilo dogovorenje, da se vse postne pritožbe s pravim omenjanju krajevnemu imenovanju tudi nedostalnega naslova ne bodo vročevali in da se vrnjo na kralj, kjer so bile oddane na postno. Tako naj se kralj, kateri so te postne pritožbe nomenirane, pravilno in nazameno označi.“

Slovensko prebivalstvo v Podgori in v ostalih slovenskih občinah pokreneje gospodarsko-gradišče, ki je v podgorškem prebivalstvu jednega srednje naseljenosti, podvražalo in to naredilo, kr. namestništva z veseljem in učinkom tudi v tem jednokratno, da v kr. občini doprineset, kjer so živji na rep. miremu, da beri vrnjanje Slovenske občine tako predčasno. A zdržanje kralja se je imelo prepričati, da se je vrnjanje v sosednjih upravnih vročili župan.

Vsički župeni omenjeni narodi so v kr. namestništvo v Trstu, všeč vlastkom župnika, župnika ljudskega letja podgorške občine in v kr. glavarstva za goričko občino, v kateri izvedejo volji in poslov predstava občine in te, da bi bil kak panemčen userek in dolič v imenovanje „Piedimonte“ slovenskega kraja, narodno-politične, vremenske, oči in ravnata je v kr. vlada vsprejeti to imenovanje v uradni krajevni imenik z d. 1. 1892., in sicer v oklepajih, in pozneje v posebni krajinski repertoari avstrijsko-ilirskega Primorja in sicer tu na prvo mesto. Županstvo v Podgori je dne 23. avgusta t. l. zopet protestovalo, da se ne smeti rabiti to krajevno imenovanje, doklepa do sedaj ni se nikakogovod dogovora.

Slovensko prebivalstvo v Podgori in v pokneženi goričko-gradišči stvara, ker se je krajevno imenovanje „Piedimonte“ vsprejelo v uradne krajevne imenike avstrijsko-ilirskega Primorja, kot zaničevanje, katerga ni zaslužilo, kot užaljenje svojega narodnega in dinastično-dramoljubnega četa, kot izzivanje, katero bo tim nevarnejše, čim dalje bo trajalo.

Kakor da bi irrelenta sama že ne skrbela dovolj, da ne nedostaja gradiva za narodne prepire, povprašuje pa se državna oblast s svojimi odredbami gibanja, ki so državi komaj v korist.

Radi tega dovoljujejo si podpisani prasati Njegovo Vzvišenost gospoda ministra notranjih poslov to le:

1. Na kaki podlagi se je vsprejelo imenovanje „Piedimonte“ v uradne krajevne imenike avstrijsko-ilirskega Primorja?

2. Hoče li Njegova Vzvišenost obdržati v veljavi naredbo e. kr. namestništva v Trstu z dne 11. januarja 1891., st. 18048 ex 1890, in dosledno izbrisati iz uradnih krajevnih imenikov avstrijsko-ilirskega Primorja imenovanje „Piedimonte“, katero se je

vsprejelo proti volji in poleg protesta podgorške občine in proti sestavkom ljudskega letja nizjih oblastev z dne 31. decembra 1890?“

Na Dunaju, dne 17. novembra 1894.

D. Gregorčič.
Alfred Coronini.

Pfeifer.

Nherz.

Spinec.

dr. Ferjančič,
Dr. Brzorad, — Thaurthier, Romanecnik,
Dr. Scheicher, — Dr. Slavik, — Dr. Dostal,
Perić, — Troll, — Horčič, — Meznik,
Blankini, — Schlesinger.

Interpelacija

poslanca Spinice in drugov na njegovo ekscelenco z ministrja notranjih poslov in na njih ekscelenco z finančnega ministra.

Za vse časa čmigo se pritožbe proti imenovanju z davkoplačevalci davalčarja Zeila Berrja v Podgradu v Istri.

Torej se, da on hujška narod zaradi plasiranja petih podgorških od vseh tretjih za predstavitev v Podgradu, kakor tudi zaradi občinskih dokladov in tudi drugace proti letnem odčinu kralja na top tvrzi, da v uradu preklipa, da je dne 17. septembra t. l. v hr. Škocja Jenko, kjer je do takrat bival, priselil s svojimi pojanci in na vse denon trago.

Nekatere teh pritožbe naznamo, da se npr. ekscelenčni z. ministrji finančne in deloma tudi npr. ekscelenčni z. ministru notranjih poslov in prisloilo se je za pomoci.

Kolikor je znano, pozvedovalo je o tem e. kr. okrajnem glavarstvu Velo to dne 6. in 7. oktobra t. l. tako, da je političen uradnik med drugimi zaslišal tri može na zapiski.

Začetje teh treh mož zgodilo se je na čudnem način. Enega začil je politični uradnik samo o enej okolnosti. Pri drugih dveh, ki sta hoteli izjaviti se o več dogodkih, prizadevali si, da bi martsikaj ne prišlo v zapiski, ali da bi se vsaj nekaj zapisalo. Podobno in ponovljeno prepričanje sprejel je v zapisnik vendar večji del dogodkov. Na nobenem način pa ni hoteli zapisati, da davalčar hujška narod pred prejema uprave občine radi občin kih dokler.

To pa niso edine pritožbe proti davalčarju v Podgradu. Nekajno ponosanje hudi se poselimo omenjencem sledenim:

Janez Šajna v Podgradu zastopal je bil občinstvo mož v davku. Ko je okolo 12. septembra t. l. prešel davalčar, nai bi z neslutljivo poselil v nekajko čimlje, skočil je do e. davčne in poslovnice, ki je preiznenjen za davalčarja, kjer stoji stranke, zgrajenih S. Janez Šajna, strošek pa je vsež za mesto. Ko je e. Šajna zastopal edini kralj, ki mu je e. kr. finančni sklopljen v Trstu dovolja odpeljovanje v občini in je plačal prvi obrok v znesku 20. gld. in si s tem res je kralj. Ali davčni sluga zarabil nai jo je zopet in odigral v nedeljo 21. oktobra t. l. — kip nežljiski poselik! — kateri dan se sicer neslovenšči drževci v Podgradu zarabilo na.

Dne 21. oktobra t. l. prišel je Šajna v davčarski urad, da bi z izpovednim demisem poplačal ostanek svajega dolga. Zbesedila sta se zopet z davalčarjem, ta je skočil iz uradniškega prostora v prostor za stranke, zgrajen Šajna za suknjo, tresel pa in poljal s pomočjo sluge k sodniku, kateri ga je drugi dan izpuštil iz zapora.

Pri tej prilikti je omeniti, da tudi te davalčar slovenskim in hrvatskim strankam, aka tudi izrecno zahtevajo pobotnice v svojem jeziku, izdaje le italijanske pobotnice, o čemer se sicer pritožnega periodično. V tem obziru moralo bi se na podlagi veljavnih zakonov in naredb vendar že odpomoci.

Na podlagi navedenega dovoljujejo si podpisani upravati nujno ekscelenčni gg. ministra notranjih poslov in finančne:

1. Je-li nujni ekscelenčna znani način, kako se je dne 6. in 7. oktobra t. l. v Podgradu zaslišalo na zapisnik in kako moreta to opraviti?

2. Smatrata-li nujni ekscelenčni za dobro do srednjeevropske kulturne države, da nje uradniki v uradu preklipajo, narod hujško in se z davkoplačevalci prelepijo in stali voljna ukreniti, da se kaj tacega zopet ne dogodi?

Dunaj, 6. novembra 1894.

Oznanila

in „poslanice“ plačujejo se za štiristopin peti vrst:

8 kr. če se tiskajo 1 krat,

7 kr. * * * 2 *

6 kr. * * * 3 *

Večkrat — po pogodbji. Za večje črke po prostoru.

Posemčne številke dobivajo se v tobakarni v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenču nasproti vel. vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte del Fabra po 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se uredništvo, namrorna in reklamacije pa upravnosti „Soče“. — Neplačani pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vrnejo.

Uredništvo in upravnost je v Gosposki ulici st. 9.

namestila se jednega uradnika. Istemu pa je upravljal večinom posle prenešenega delokrogja.

Razumeti je torej in tudi opraviti, aka je občinski predstojnik zaostal z delom, ko mora vendar skrbeti tudi za svoje lastne privatne stvari, in je kot član se v drugih javnih zastopil.

Nasprotno pa se mora povdarjati, da so bile vse računske priloge v redu in da torej po istih ni bilo težko izračunati blagajniške stanje. Skode za občino ni bilo nikake, kar je razvidno iz zapisnika, spisanega pri pregledovanju, kakor tudi iz dotičnega dopisa deželnega odbora.

To je razvidno celo tudi iz dekreta o razpustu, ker se v njem naglaša samo močnost, da bi skoda nastala mogla. Ta močnost pa — aka in v kolikor je sploh obstala — bila je popolnoma odstranjena se pred razpustom, ker je bilo povodom izrečevanja vse redno vpisano v blagajnične dnevničke.

Popolnem nično pa je izvajanje, da od bivšega občinskega zastopstva ni bilo pričakovati povojnega poslovanja zato, ker je izreklo županu priznanje za izvršitev sklepnega računa za 1892. Tenemu sklepnu računu nista ugovarjala niti e. kr. namestništvo, niti deželni odbor ob priliki potrjenja doklad za leto 1894.; da, ta sklepni račun označen je celo v zapisniku o preiskavi po deželnem odboru kot popolnoma pravilen in seslavjen po veljavnih predpisih. Ako je torej občinsko zastopstvo izreklo županu o priliki obravnavatev o sklepnu računu za leto 1892, svoje priznanje emoglasno, torej tudi z glasom sedanega predsednika občinske uprave in z glasom zaupnega moža e. kr. vlade, torej mu je tem izrazilo samo zasluženo zahvalo na brezplačnem teden in ga tako rekoč bodri urediti tudi račune za 1. 1893. in za nekatero meseca leta 1894., katero delo se je že vršilo ob času omenjene preiskave in je bilo popolnoma dokončano se pred razpustum.

In ako se že prvi domnevni razlog za razpust občinskega zastopstva ne more smatrati veljavnim, drugi pa še manj. Zakasnjevanje s pripravami za volitve za nekajko mesec, radi cesar bivši župan ni bil nikdar opominjan, opravljali je s tem, da je deloval v dva meseca v deželnem zboru, da ju potem dohitel v tem času nastale zastanke, in tudi s tem, da se mu je zabranilo prepravjanje davkoplačevalcev v e. kr. davčarskem uradu in dovolilo še-le vsled njegove uloge na e. okrajno glavarstvo. A e. kr. oblasti niti niso mogle vedeti, koliko so napredovali priprave ob času razpusta, ker niti enkrat niso povprašale o stanju priprav.

Volitve bi se izvrsile že davno, da se ni dne 25. julija razpustilo občinsko zastopstvo, kajti seznam prvotnih volilcev je bil končan in je bilo samo treba volilce urediti in volilne liste spisati. Tako pa še zdaj v novembra ni volitev, ker se bavi upravni odbor z vse drugimi rečmi — z odstavljenjem soseskih županov, s hujškanjem proti nameravanimu in od vlade zahtevanemu izdanju cerke v Podgradu, z brezvzpostnim iskanjem po napakah bivšega občinskega župana itd.

Ključ jasnim postavnim določbam, členku XXI. državne postave z dne 5. maja 1862. in §. 96. istrske deželne postave z dne 10. julija 1863., po katerih bi moral najdalje v šestih tednih po razpuščenju zastopstva razpisati nove volitve ali začasni upravni odbor ali pa prejšnja občinska uprava v slučaju, da se je eventualni rekurz rešil povoljno, izpostavile so se volilne liste stoprav dne 1. oktobra tek. leta, torej po preteklu skoro desetih tednov.

Čas za pritožbe določen je bil do 6. tekotega novembra in bi morale biti volilne same razpisane in v kratkem izvršene. Do sedaj izvajajo zatezanje z volilnimi se je pa poslušalo s tem, da so izloženene volilne liste popolnoma napačno sestavljene in da bo treba delati nove. Kajti pri 1200 volilcih uloženih je bilo blizu 700 pritožb! To vse je gotovo po volji e. kr. oblastim, ki si prizadevajo, da bi kolikor mogoče daleč odrinile postavno zastopstvo občine.

Ako se uvaža označeno postopanje občini in se primerja isto z ravnanjem v drugih občinah toliko glede na prvi kakor drugi domnevni razlog, ko v mnogih drugih občinah češčen je bila skoda le mogoča, nego so večlike skode istinito tudi nastale, kakor na

primer baš tudi v podgrajski občini, kjer je svojedobno sodišče konstatovalo, da manjka v blagajni nekoliko tisoč goldinarjev, a je e. kr. politična oblast, dolgo prej opozorjena na to po tedanjem opečitiji, stoprav potem postopala in samo v toliko, da je odstavila župana, nemarno občinsko zastopstvo pa v miru puštila.

in ko so bili načelniki drugih občin vabjeni, opominjani in se jim je preilo z deurnimi globami, ako ne izvedejo volitev, ne da bi se bila razpustila občinska zastopstva zaradi zakašnjenih volitev, in ko so se tudi v političnem okraju samem pred kratkim vršile volitve v nekej občini tri leta po postavnem poslovni člubi, ne da bi se bilo razpustilo občinsko zastopstvo, in da v neki drugi še sedaj niso izvršene, da si je postavna poslovna doba prekoračena za dve leti in dva meseca, a občinsko zastopstvo vendar ni razpuščeno:

sklepali se mora torej, da ni nepristransko ono označeno in celo nepostavno postopanje c. k. oblasti proti bivšemu občinskemu zastopstvu, posebno pa proti načelniku istega, deželnemu poslancu Slavo Jenku, nego da je politično strastno, katerega pravi vzrok tiči v tem, da se c. k. namestnika ni spremjalo pod slavoloki, ko je lani potoval po sodnem okraju podgrajskem in da je moral v večih selih te občine opazovati poleg lojalnih izjav za Njegovo Veličanstvo, našega cesarja in kralja, pojave priljubljenosti samo za državnega poslance onege okraja; kakor je tudi pripisovali činjenici, da je omenjeni zaupni mož c. k. organov pozdravil namestnika z nekim napisom in da je od tedaj postal tak zaupni mož.

Pri takih razmerah, katerim bodi se dodano, da posamični uradniki tendencijozno naravnost hujskajo narod proti bivši občinski upravi, in ker bi se morale volitve vršiti v kratkom, smatraj odsupani za svojo dolžnost, vprašati nj. govo ekselenco, gospoda ministra nastanjan poslov:

1. Kako more njegova ekselencia gledé občine Podgrad opravičiti ravnokar opisano, strankarsko, politično strastno, celo protipostavno postopanje podrejenih organov, kakorsko ni navadno proti občinam, zastopanim po Italijanh ali njih zavezancih?
2. Zakaj ni bil pravočasno in sploh ne rešen rekurz proti razpustu občinskega zastopstva?
3. Je li njegova ekselencia pri volji zaučati potrebno, da se izvrši volitve prej ko prej, postavno in nepristransko, in posebno pa, da se tu ne bode dejajalo sramotno kupovanje glasov, katero v tej občini se ni navadno, a se pripravlja?

Dunaj, dne 11. novembra 1892.

Breznačelnost „Prim. lista“.

(Izv. dop.)

Prav ste povedali, g. urednik, v st. 46. „Soče“, da ne „s palico“ nego z „betom“ bi bilo potrebno zapoditi nekatere zastopnike iz parlamenta. Veseli nas, da je „fikakovski“ „Pr. L.“ pokazal svojo barvo. To smo si že zdavnaj želeti. Dokler je ta list izhajal v Trstu in mu je bil urednik povlehen g. Slavec, smo mu še nekako zaupali, čeravno smo vedeli, da sasoma utegne postati naslednik bivše „Stare“. V politiki se je kojs početka izjavil, da ne bo ne olsoyalne grajal onih poslancev, ki so ostali v Hohenwartovem klubu. V st. 23. „Pr. L.“ od 1. 1893. je obsojal oboje ter nasvetoval katoliško stranko v državnem zboru. Ta misel ni bila slaba, samo težko bi se dala izvršiti pri sedanjih razmerah. V st. 4. „Pr. L.“ tekočega leta z vzuglavjem: „Nekaj o razporu slovenskih poslancev na Dunaju in o novi vlad“ je zopet to misel ponavljal, označivši kranjske poslance kot može, ki le z osebam i računijo in ne z idejam. Od daleč je dopisnik cikal na govor g. Kl., kateri je imel pri občinem zboru „K. društ.“ v Ljubljani. No, do tu nismo imeli povoda grajati, kajti misel je bila dobra. Ali komaj pretečeta dva meseca, obrne „Pr. L.“ svoj plasc — in hop — v koalicjski tabor. V st. 8. z napisom „Vlada in Slovenci“ beremo sledete: „Prenagliši so se torej oni slovenski poslanci, ki so se postavili v opečitiji proti vladu in se bolj pridružili Mladotčem. Ta tovaršija je za nas nevarna in v vsakem oziru nam na kvar. V mnogem oziru namreč ni Gregr boljši od Maješkega ali Schönborna. Menimo torej, da je za zdaj bolj modro in bolj dosledno, ako se slovenski poslanci zopet združijo kot zastopniki enega in istega slovenskega naroda in da podpirajo Maješkega, Schönborna in Falkenhayna nego da se bratijo z Mladotčem — pustolovci...“

R. K., kakor je znano, je povsem obsojal koalicijo, sosebno govorilke kat. shoda. Če je res, da „Pr. L.“ se nekake ujema z R. K., desledno bi moral obsoditi kranjske koalirance. Da tega ni, je zopet pokazal svojo veliko nedoslednost.

Vrhunc nedoslednosti in breznačelnosti pokazal je zadnji „Pr. L.“, potegnivši se za kranjske kukavice, ki so se zvezali z najhujšimi nasprotniki vere in narodnosti, ter na tak nečednen način hoteli svetu pokazati, koliko so oni storili za dveježične napisne v Istri. Dostavek uredništva k dopisu iz Ljubljane v stv. 45. „Soče“ je velepomenljiv in za našo stvar osodepoln. Če je vse to res, potem pa slovenski koaliranci ne zasluzijo

druzega nego da jih ljudstvo z železnim drogom zapodi iz državne zbornice. Za take značaje — potegnil se je „Pr. L.“ — odločno „katoliški“ list!!

Pri vsaki priliki pondarja „Pr. L.“ katoliški shod: odbija vsako zblizjanje in spravo sorokov zaradi tega, ker nočejo vsi se podvreti istemu shodu; večkrat se razkorači in z besedami „liberalci ste“ misijo gnati vse v kozji rog. One poslanec pa, glavne osebe kat. shoda, ki take nelepe reči uganjajo na Dunaju, odločno zagovarja, čez, da so »več storili kakor njih tovaristi«. Da, „Pr. L.“ pokazal je s tem svojo breznačelnost, svojo breznačajnost.

Zakaj pa je „Pr. L.“ postal v zadnjem času tako navdušen za koalicijo? To je povsem naravno. „Pr. L.“ je ustanovljen zato, da bi podrl v prvi vrsti dr. Gr. Toda tega javno ne razodore. Ost je obrnjena proti uredniku „Soče“. Pravijo: „Mi smo tudi — za Greg., samo za „Soče“ ne“. S tem geslon agitujejo po deželi, da bi čim več duhovnikov dobili na svojo stran. Ali gospodje imajo se precej fine nosove, zato zagledajo takoj past. Da je ves apart „Pr. L.“ napierien proti dr. Greg. je razvidno iz tega, ker so začeli hvaliti kranjsko breznačajnost, oziroma, ker so skočili v koalicjski tabor. Dokler je bil dr. Gr. v Hohenwartovem klubu, zabavljali so čez ta klub in ga obsojali, pa ne toliko iz načelnega prepričanja, nego bolj zato, ker je bil dr. Gr. v njem. To smo dokazali zgoraj. Ko hitro je dr. Gregorčič izstopil iz Hohenwartovega kluba, začel je „Pr. L.“ obsojati one poslance, ki so izstopili. Torej — glavno načelo politike „Pr. L.“ je: dr. Gregorčiču nagajati, obsojati na vseh koncih, naj bo v tem ali onem klubu....

Ko je naš državni poslanec bil se ud Hohenwartovega kluba, je mož iz tretjega nadstropja pisaril po deželi: „Lejte Gr., kaka vladna kreatura je. Poprij ste očitali T., da je vladen. Zdaj še-le vidite, kak vladen pristaš je dr. Gr. Se celo za vinsko klavzulo je glasoval*). ... i. t. d. Ko je dr. Gr. izstopil iz Hohenwartovega kluba, je isti mož trosil po deželi: „Lejte, kako neumen je Greg., izstopil je iz Hohenwartovega kluba. Zdaj boste videli, kaj doseže. Zdaj se prejmejo za nos tisti, ki so ga volili“....

Take reči se godijo v duhovskih krogih. In to podpira „Pr. List“. Ni tuda torej, ako je „Pr. L.“ prestopil v koalicjskih tabor ter začel zagovarjati slov, koaliranec. Dosleden mora biti v svoji nedoslednosti. Vsa politika „Pr. L.“ kaže, da strast vlada in ne načelo. Poudarjajo sicer načela, a to delajo zato, da svel slepijo. Sicer pa posmemajo „Slovenca“, ki tudi katoliško načelo pozna le pri kat. shodu, na Dunaju so mu pa dovoljena tudi židovska načela. Sramota je, da take liste podpirajo primorski Slovenec. Kranjski politikarji izdali so nas Slovence zidom, pustili na eddil primorsko, istrske, koroško rajo. Pokazali so grdo sebišnost, ki ne pozna ljubezni de svojih rojakov ob periferiji. Zavrgli so svoje tovarise v državnem zboru, samo zato, da bi se greli ob vladinem solnju. Eden je že dosegel svojo službo, po čemer je toliko časa hrepel. Pripomogli so mu k temu posebno govorilki kat. shoda. Zdaj je na vrsti oni, ki dobiva še pokojnino od naše dežele, da dobijo kako mesto v poljedelskem ministerstvu. V ta namen mora služiti najbolj kat. shod. Ali niso ineli prav nasprotniki kat. shoda, ko so očitali, da pod kat. piščem se skrivajo castilepni in sebični nameni? Sijajni dokaz imamo zdaj v rokah, da se je do pičice ureničilo, kar je pisala „Soče“ povodom kat. shoda.

In vse to začel je zagovarjati „Pr. L.“. Se vec. V st. 18. t. l. v članku: „Delati in vstrajati“, postavil je kranjske breznačajne nam Primorcev za izgled. Lepi izgled!

Bliža se leto in koncu. Veseli nas, da je tudi „Pr. L.“ pokazal svojo breznačajno in breznačelno lice. Povem mu odkrito, da mu ne več ne verjamemo. Želimo pa, da bi kmalu dobil kaj podpore od Plener-ja....

Govori se n-mreč, da Hohenwartov list v Ljubljani ima ed to strani obilne podpore, saj drugače ni misli, da bi sam piščeval toliko telegramov vsaki dan.... (Ajaj, častili gospod dopisnik, dregnili ste v sršenovo gnezdo! Ali ne bojte se! Ako se sršeni začenó v Vas, bomo Vam pomagali, ker nam je natanko znano vse ono, kar Vi le domnevate. Ne zamerite pa, da smo veliko črtali v gornjem dopisu. Kaj hočete: se to hudo vzemirni nekatere življe, ki imajo slabe žive in — slabu vest. U redn.)

Vera ni na dnevnem redu.

Iz Ljubljane (Izv. dop.)

Nameravani shod zaupnih mož je popolnoma zbgal našo konservativno stranko. V svojem glasilu na vse mogoče načine pišejo proti temu shodu in večkrat ne pomislijo, da včasih sami sebe bijeo po zobe. Strašno zabavljajo zopet proti liberalcem, a nemara baš „Slovenčevi“ somišljeniki na Dunaju roko ob roko hodijo z liberalci.

Pogrelj so sedaj neko staro stvar ter sumnicijo, da je neke članke v „Slov. Narod“ pisel gospod Svetec, vsaj iz „Slovenčevega“ članka se to da posneti. Čitalci „Soče“ se

* To je pa laž! Kdor je takoj pisaril, je premljeno lagal. Naš poslanec sta delovala na vso mož proti klavzuli. Uredn.

morda se spominjajo, da gospoda Svetecu, tovarišu očeta Bleiweisa, niso pustili govoriti na katoliškem shodu, ker se je baje izrazil „vera ni na dnevnem redu“ pri nekem posvetovanju. Ker nas skušnja uči, da gospodje radi stvar zavijajo, ne moremo vedeti, v kaki zvezi je gospod Svetec omenjene besede govoril. Od tega je pa mnogo odvisno. Na katoliškem shodu je bil zaradi tega velik hrup. Pisatelj teh vrst je sam opazoval tedanje prirose. Pa tudi po shodu je po časnikih bila dolga polemika o tem. Sedaj je pa ta dogodek bil že skoraj popolnoma pozabljen, da se ni zdele naši konservativni gospodovi vredno ga privleči na dan.

Nekoliko bi se pač dalo stvar opravljati, da se naši konservativci zares trdo drže tega načela, da nikomur ne sme biti dovoljeno, vere postavljati z dnevnega reda. Bilo je od nekdaj v slovenskem programu in res ni prav, če se odstavlja. Tako tudi najbrž gospod Svetec stvari ni misil, temveč le tako, da se je v sedanjem času treba pred vsem boriti za narodnost, ker je pri nas faktično v največji nevarnosti in ker se okrog narodnega uprašanja se vedno suže velik del evropske politike.

Toda kako se pa naši konservativci drže svojega načela. Znamo je, da se je pred dobrimi letoma sklenila koalicija na podlagi programa, da se velika politična uprašanja, v prvi vrsti verska in narodna, odložijo ali odstavijo z dnevnega reda. Iz vseh dnejskih konservativnih in liberalnih listov, kateri imajo zvezo s koalicijo, je bilo jasno, da se tu pred vsem misli verska sola. Koalicija je torej vzela za svoj program, da se vera „odstavi z dnevnega reda“ v politiki. Pričakovali bi bili, da bode sedaj „Slovenec“ udaril s cepljem po tistih poslanceh, ki se upajo vstopiti v tako zvezo s takimi pogoji, kakor je uclaril po gospodu Svetcu. Toda niti tačno se ni zgodilo. Koalicija je sicer semterje pobijala, a čez nekaj dñij je jo zopet zagovarjal; proti poslancem, ki so v koaliciji, ni izrekel žal besede, se celo zagovarjal je njih postopanje. Jedino s Šukljejem je delal izjemo, dasi je zastopal isto politiko, kakor gospod Kuhn ali gospod Povše in je celo prvi ga zagovarjal. Torej je napad na Šukljeja le jeden dokaz več, da ljubljanski vodjani konservativne stranke ne gre za stvar, temveč le za osebe, morda tudi za to, da podpiše resolucije katoliškega shoda, potem mu je pa dovoljeno po volji „vera postavljati na dnevnih red in jo odstavljati“, kakor mu baš ugaja.

Dokazali smo torej, da so na Kranjskem poleg Svetca še drugi politiki, pri katerih sedaj „vera ni na dnevnem redu“ in dokler naši konservativci ne zapode teh iz svojih vrst, tako dolgo ne moremo verovati v njih odkritosrečnost. Dokler so pa slovenski konservativni poslanci v koaliciji, v tisti koaliciji, ki je tako rekoče verodoljni z dnevnega reda, tako dolgo se pač naši konservativni stranki ne spodbijajo tistih stvari vlačiti na dan in zaslužnih ljudij s tako pretvezo obirati. Najprej je treba pomesti pred svojim pragom.

Shod zaupnih mož v Ljubljani.

Ta shod se bo vršil prihodnji četrtek 29. t. m. Naše misli o tem shodu so dobro znane, saj smo že toliko pisali o njem, kolikor razmerno ni pisal najbrž noben slovenski list. Z vso odločnostjo smo zavzeli glasove, ki so že naprej obsojali ta shod. Tudi naš ljubljanski dopisnik je govoril že marsikako umestno besedo o tem shodu, da so danes naši čitalci gotovo povsem na jasnu.

Naš ljubljanski sotrudnik je trdil med drugim, da „Slovenčeva“ stranka je nasprotna shodu največ v sledi tega, ker zavzame brez dveoma koaliciji nasprotno stališče. In res se glasi v tem zništu tudi jedna resolucija, katero bo predlagal pripravljalni odbor.

Predelj smo resolucije v pregled. Reči moramo, da so sestavljene tako trezno, da jim ne more česa očitali tudi najbolj napel nasprotnik. Kar se tiče nas goriskih Slovencev, ki smo združeni v naši vzgledni narodni organizaciji, mi gledamo pač le na jasno besedilo predloženih resolucij. Te bomo odobravali, po njih se bomo ravnali tudi mi. Ali kaj to — saj mi se do poslednje pike že zdaj ravnamo po njih: vzele so nam povsem iz srca. Da je to res, preprečajo se naši čitalci v prihodnji številki, ko jih doslovno priobčimo.

Nikakor pa nas ne motijo ugovori od strani „Slovenca“ in „Prim. lista“. Tolikor se ta dva brigata za vero, se imeti: kar se tiče na narodnosti in načelih, ki smo združeni v naši vzgledni narodni organizaciji, mi gledamo pač le na jasno besedilo predloženih resolucij. Te bomo odobravali, po njih se bomo ravnali tudi mi. Ali kaj to — saj mi se do poslednje pike že zdaj ravnamo po njih: vzele so nam povsem iz srca. Da je to res, preprečajo se naši čitalci v prihodnji številki, ko jih doslovno priobčimo.

Po teh besedah pozval je predsednik poročevalca dr. Daurant-a, da precita prisotne na ministerstvo, katero danes predlaga delegacija občennemu zboru.

Dr. Daurant precita poročilo, katero se vrti v istih splošnih izrazih, kakor nagovor predsednika in katero pravi meji drugim, da uradovanje v slovenskih narečjih ni utemeljeno v potrebi ljudstva, da je bil italijanski jezik vedno sodni jezik, da slovensko uradovanje zahtevajo le tuje (stranieri). Omenja, da Italijani imajo vzrok pritoževali se radi uvedenja dvojezičnih desk, radi uknjib v slovenskih jezikih, radi uročevanja vabil in odlokov v slovenskih jezikih pričam in izvedenecem, bivajočim v Trstu, radi zapisovanja sodnih zapisnikov v slovenskih narečjih v

„Resolucije tega shoda zaupnih mož imamo v rokah in moramo reči, da se žnjimi povsem strinjam, ker verskim načelom v nicenur ne nasprotujejo, ampak se v njih povsed povdarja versko prepiranje in se odločno zahteva krščanska vzgoja otrok v naših šolah. Rayno tako odločno pa se zahtevajo v njih tudi narodne pravice za Slovence vseh pokrajin, prav posebno pa že za naše koroške trpine. Da je narodnost naša dandanes nam ze povsed zagotovljena, tegu menija nikoli ne bode trdili, kdor je se pri pravi panecu, kajti pretekli duevi so nas šele prav poučili, keliko se nam bode še boriti, da si zagotovimo svoj obstanek na domači zemlji. Le kar si bomo sami priborili, to bomo imeli; na pravčnost naših napsutnikov žakali-bomo pa prav gotovo zastonj. Z ozirom na razmere na Kranjskem bilo bi pa se želeti, da se ta shod zaupnih mož bavi tudi z vprašanjem, kako in na kak način da bi bilo mogoče obe razprtne stranke za skupno delo vsaj v glavnih in bistvenih točkah zjediniti. Velikih zaslug za slovensko stvar bi si stekel tisti, ki bi primogel do tega, da se nesrečni bratovski razpor na Kranjskem že jedenkrat konča in se prične zopet složno delovati v blagor, korist in napredek našega ubozega slovenskega naroda. Do te jedinstvene in pravega spočnjanja dovede naj Bog naše kranjske bratre, in potem se nam ni bati pogina. Vse z Bogom — za narod — do končne zmage!“

To je važen, pomenljiv glas iz prebujajočega se Korotana. Žal, da nimamo nikake nadade, da bi se dosegle ono sporaznjenje, kakoršno zeli „Mir“. Na Slovenskem imamo življe, ki hočemo imeti boj za vsako ceno. Namen

pravdah, vrščih se v italijanskem jeziku ali pa se strankani, ki dobro poznajo italijanski jezik, radi izdavanja slovanskih odlokov v zapuščinskih razpravah, vrščih se v italijanskem jeziku, radi razsodeb, izrečenih v slovansku narečju resujočih kazenske razprave proti obtožencem, ki so poznali italijanski jezik in akoravno branitelj ni razumev slovanskega narečja in sploh, da imajo Italijani vzrok pritoževati se radi drugih podobnih dejanj.

Vse to da se vrši brez potrebe, ker se predlaga le malo spisov v slovenskem narečju in še ti večinoma od oseb in korporacij izven provincije, kakor od banke Slavije, od neke slovenske banke v Pulji, ustanovljene od tujev itd. (dr. Lujinija vsklik: Jaz sem Istran, ne tujev! Italijanska večina ugovarja) Slednje obžaluje poročilo, da morajo sodne oblasti vsele navedenega pri imenovanju sodnikov gledati v prvi vrsti na jezikovno izobrazbo istih ter da niti strankam slovenskim ne ugajajo vedno slovenske rezitve, ker jih ne razumejo radi mnogobrojnosti narečij in radi razlike med njimi pisanim in govorjenim jezikom. Predlaga torej to-le rezolucijo:

Odvetniška zbornica za Trst in za Istrijo, zbrana v izrednem shodu, smatra ponavljanje dejnj in manifestacij sodnih oblastev, ki niso utemeljeno v potrebnih deželi in ki so nasprotne narodnemu znaujanju iste, kakor postopanje, ki skoduje in bi moglo v hodočnosti se bolj resno skodovati pravični sodni upravi; proti takemu postopanju prosveduje slovensko ter malaya delegaciju, da predloži primerno motivirano Spoznimočno vysokemu pravosodnemu ministerstvu, da isto ukrene potrebno.

Ko se poleže baruno ploskanje italijanske večine, zahteva ter dobi besedo odvetnik dr. Vitezec, ki spregovori blizu tako-let:

Parlamentarni občaj zahteva, da se važni predlogi, prej ko se ima o njih obravnavati, razdele meje člane zbornice. Danošče poročilo je jasno obrazno in sodržino dosti važnih faktov, ki nam niso natancno znana. Znadište po slovensko predsedstvo poskrbelo da so dobili italijanski kolegi poročilo v roku pred danšnjim razpravo, mi slovenski odvetniki, vsaj nismo poznali do danes vsebuječi predloga poročila, ki močno žalčujo nas Slovanov. (Pr. teli le sedaj nastane nemir, pisanje in formiranje med italijanskimi odvetniki in koncepti, kateri poslednji so predstavljali ta dan galeno, kar je dr. Vitezec dalo povod, da se je obrnil proti istim ter zagatelj v zveznem glasom!) Da, mi smo Slovani ter ostancemo Slovani vključi vsešini oporekatja, dočim je dr. D. Trinajstič reagiral z besedami: Saj nismo na trgu! Predstavnik proš meseča, a govornik stavlja predlog, da se z ozrom na navedeno današnji shod preloži za nekajko dni, eventualno do pondeljka, ter da se poročilo pomnoženo razdeli meje člane zbornice, da je do takrat lahko proučiti.

(Konec predlog)

Dopisi.

V Gorici, 20. novembra. — Gospod uremnik! Po preteklih skorih dneh mesecih, odkar je pričelo "Soc" moj spis "Nase srednje šole", domnevati se nekateri gg. ne-podpisani "podpisani", da je treba obdelovati v "Soc" nekako počasno. Ne tem, ali naj se boli čudim "pojasnilo" ali pa preveriti usluženost srednještva, da spodbudi tako pojasnilo, kakre (tako) pojasnilo. (Mi nismo tako nikakega ozroka, da bi v takih situacijah ne ustregli svojemu čitatelju, ki menijo, da je podrobno kako "pojasnilo". Govoril sta: V zdaj so drugi na vrsti. S tem bo najbrž vredna. Upravo, da ne nastane takška polemika, kakorša je — o zvonovi!

Prehrvanom je to "pojasnilo" se mi nekako prislo na um krilate besede glasovitega Tallyrand-a, pa domnevate posebne: zetru iz konteksta beseda, stavki, pa obesim človeka, ki jih je izušel. Tako nekako se je primerilo gg. pisem tega pojasnila. Vzeli so si stavki iz celotnega spisa ter ga uporabili na poseben slutaj, kar naravnost nasprotuje mojemu namenu.

To je le zoper dokaz, kako nevarno je, izgubiti stavke iz konteksta, ki ima v celotnem spisu po vsem drugo misel, nego mu jo namisljajo gg. pisci "pojasnila". Privosten so si stavki: "Sploh je za pončevanje slovenščine na gimnaziji vrlo slabo poskrbljeno", ter napisali pojasnilo temu stavku! Ko bi se bili gg. pisici "pojasnila" potrudili prebrati pa zano cel spis, bi si bili obzirili to nevarnost. Pa niti celotni spis ni bilo treba prebrati le odstavek, kjer stoji navedeni stavki, le dva naslednja stavki, ki se glasita: "Vsposobljen je eden sam profesor! Za pončevanje temeščine pa so vsposobljeni 3 za celo, jeden za spodnjo gimnazijo, tedaj stiri moči!" Odveč se nam vidi obširnije pojasnjevati in "pojasnjevati" stavki. Reč je jasna.

Usiljuje se pa nam misel, kakor bi hoteli gg. pisici "pojasnila" napravili si priliko, da bi g. Orešen napisali javno polhvalno spricetalo. V svojem spisu nikakor nisem govoril o učni sposobnosti slovenskih profesorjev niti splošno, se manj osebno! Sicer pa g. Orešec nikakor ne potrebuje takih spricetav: znana je njegova poučna zmožnost, vestnost in pridnost, in le želel je, da bi ga dajaki skušali posnemati. Lepo je od učencev,

ako spoštuje in ceni svojega učitelja, a najlepša in edina hvala in zahvala je pač, da se pridno uči, da ga skoša posnemati, da se ravna po njega naukui. To je priznanje neunčevu svojemu nčitelju!

O ostalem v večkrat napominanem "pojasnilu" le par besedij se:

Če trdijo gg. pojasnila da so imeli gotovo najlepšo priliko, spoznati razmere na gimnaziji, da se pridružijo v marsičem, o čemur sem pisal v svojem spisu, moram odgovoriti, da mi ni znana tista "najlepša prilika" ter da ne prekličem nobene pišice s svojega spisa, ker moja navada ni pisati o rečih, o kajih se nisem preje dobro poučil, maj se mi gg. pisici pojasnila pridružijo v marsičem ali ne!

(Razgreli ste se? "Pojasnjevaleci" so gotovo najboljše priče o vsem, kar se je godilo do lani na gimnaziji — in oni vam pritrjujejo. Tisti "v marsičem" nima pomene, ker izjemo dela le oni stavki, ki je bil takšen, da se da tolmačili tudi takši, kakor so ga umeli pojasnjevalci. Zdaj je pa vse jasno — in mirna Bosna. Ured.)

Kar se dostaja končno pončevanja slovenske slavnice, so pa, dopisniki tudi slabo pogodili. V svojem spisu govorijo o pončevanju nemščine.

Zategavajo naj se nikar ne vzemirjava, ne podpisani "podpisani" dopisa "V pojasnilu".

(Od tu dalje smo prečitali nekaj vrst, ker se nam ne zdijo ustrezen. Ured.)

Slavon.

Iz Grigarja, dne 19. nov. — Po odlodu pret. g. vodje Andreja Lebana na Svetlo Goro dololi smo, ne da bi si bili misli, že drugega dnevnega pasirja pret. g. Josipa Goličnika, vičnika iz Kranjskega. Doloh njegov bil je za nas Grigarje res dan veselja in radosti. — Pri kraju v tem slavoloku zakalo je preč, gospoda županstvo sloška žaludina in polno zbranega ljudstva. Po prečnem pozdravu odli smo nasi stranjani topice v cerkev, kjer se je vred blagoslov. — Bog živi našega močega dnevnega pasirja, Bog blagoslov ujego delovanje vsem v času in večni blagor!

Od levega brega Soče, (iz, dop.) — Prav je, da se nas je spomnil Pr. L. in doslovno ponavil naš dopis. Upravo, da tudi z drugim tako stora. Ne ho skodovalo, ako tudi zdaj! Pr. L. marsički zvezdu, saj je tako se juri resmeja prikriva. Nekateri "hogni vošči" pedirajo v mestu; tu se juri natančno vse z različnimi batavanji, vselej cesar večkrat neuslužljive prikrizni odmenje nezaznajajo. Ako boste Pr. L. tako vladeni in niso besede tudi v prihodnjem ponatisku, možete, da se komu se mi odpre. Mi z veseljem bi storimo in homu je čisto, goho resava govorili. Sve, vsem ne ho prizem. Tudi "Soci" se hude vse lindo govorijo, toda to nas ne prepliši. Kaj rado se govoriti: "Avtoritet tripla"! Profi vzdorihajo ne smeta! To se je godilo tudi na Ogorskem. Oni, ki so v getenjih nadstropijih naj delajo kar hude, nihče jasne ne sme nicesar reči. Če kaj naredijo, ne sme se reči: "naredi so naredila", nego: "prez so naredili" in vse z različnimi batavanji, vselej cesar Peter in Pavel. (Tako je!) Profi nam se pa vse smeti! Tudi ligali, občkovati! Oti kdaj veljajo tiki nauki? Ured.)

Iz Hribov, (iz, dop.) — G. dopisnik o Samassovih zvonovih nas v št. 42. pozivlja, naj se "ješčerje" izrazimo v svojih dopisih, ne smo nredi kaj drugoga. V št. 21. "Primorca" piše tako let: "Kdo se uglebi v ta dopisa in pokoka nekoliko za njim vrstice, utegne si ustvariti o meni sliko, ki bi mi ne bila v last..." Znamo je morda g. dopisnik, da platinu načrti pri temeljenju pomena last, to je, da je treba dati besedam doslovn, naravnih pomen, in se je ko doslovni pomen izraža kako nezmisel, treba je podtakniti drugač. Do zdaj vsaj v naših dopisih ni niti ene besede, ki bi mogla le od daleč okati na gorenje pomen g. dopisnika. — G. dopisnik iz Gorice v št. 21. "Prim." pravi, da dopisujem se poteguje za Samassove zvonjenje "iz prirojene ljubezni do lepega zvonjenja za cerkveno umetnost in blaginjo našega ljudstva" ... Prav! Mi moramo tem besedam verovati, ker ne g. dopisnik ne njegovi zvez z g. Samassom ne poznamo. Tudi nam ni znano, ali je g. dopisnik res strokovnjak v zvonarstvu ali pa v glasbi.

Vendar naj nam g. dopisnik oprosti sledenje opombam. V št. 21. "Prim." beremo: "Če bi mogel temveč preč, gg. dopisnikoma dokazati črno na bele, da pišem v "Sočo" proti volji g. Samasse".

Torej, Samassa noče, da bi se o njegovih zvonovih pisalo. V št. 42. Soče pa: "A za vse to nisem prosil, ne zahteval, ne prejel niti krajcarja, če tudi se mi je honorar za to ponujal in siliš..." Po eni strani ne pisati, po drugi strani "honomar" pomijati, je nekoliko čudno. Ne samo mi, tudi drugi čitatejci so se nad tem spodikali. (Dopisnika niste umeli. O honoraru je govoril v drugem zmislu, namreč pri posre-

dovanju pri nakupu glasovirjev, harmonijev itd. A o honoraju za dopise o zvonovih ni bilo govora. Ured.) Kakor rečeno, mi g. dopisnik ne poznamo ne osebno ne drugače, zato tudi ne moremo "jasneje" pisati. G. dopisnik imenuje Blessniga in Otte-ja kot strokovnjaka v zvonarstvu V koliko sta res strokovnjaka, nam ne more biti znano, ker nujni zvonov se nikjer nismo slišali. Blessnig lehal hvali Samassove zvonove, ker laskih nikoli ni slišal, ni videl. Čista terca, o kateri govorji Blessnig, se tudi pri Broiličevih zvonovih sliši. Kar se tice pa poglavitega glasu pri Samassovem a v Ročah in Broiličevem a na Idriji, se ne da se primerjati. Gledě brečenja in krepkosti Broiličev daleč presegajo Samassovega. Hilzer-ja smo imenovali zato, ker Samassa tako malo gleda na barvenost glasov pri starih in novih zvonovih, dočim prvi tudi to pondarja v svojem oglasu, kar je tudi prav.

Dopisnik pravi, da "seslavček" v "Corr. blatt" — mi ni "sv. pismo". Tudi nam niso dopisi o Samassovih zvonovih sv. pismo. "Corr. blatt" je namenjen samo duhovnikom. Pri njem sodelujejo sami strokovnjaki, ki v časnih treh vedno najboljše svetujejo. Vse spise tico se cerkvenega oskrbnštva, cerkvene umetnosti i t. d. poherejo iz strokovnjaskih knjig. Zato pa ta list pri avstrijski duhovščini vživa nemojeno zaupanje. Ker pa "seslavček" o zvonovih se popolnoma strinja z dejanskimi razmerami, to je, ker smo se prepričali pri zvonovih na Idriji in v Ročingu, — (osebno, ker je zvonjenje v Beču bilo do zadnjega časa najlepše), da je popolnoma resnično, kar "Corr. blatt" piše, zato pa nikakor ne odstopimo od tega strokovnjaska lista.

Na podlagi dopisov o Samassovih zvonovih smo napravili vse nekaterje eksperimente pri laskih in Samassovih zvonovih. Gledo drugih prestranskih glasov nismo segovati, kajti postranske glasove pri zvonovih ubavljajo skoraj bi rekeli — umetnost. Samo trdimo, da od slovenskih župnikov morda eden bode imel tak posluh, da nivoj razume se drugje postranske glasove. Ogromna večina orglarjev niti poglavitega glasu ne more dobiti. Toda o tem drugi pot, ker nismo se potovali.

Ganjene citatelite pozivljami, naj preciščajo prav pozljivo dopis o zvonovih iz Gorice s. 15., sestreno besede zadevajoče Vrtojbo. Prečlavi oni dopis, naj poščišo gospodje citateli "Soci" od 2. marca t. l. št. 9. Taisti dopisnik piše med drugim: "Užaviti moram naprej, da mi niti na misel ne pride, da bi bi prijal zvonarja g. Broili-ja, da bi ga kol takega obsojal ali dvomil o njegovem zvonarski zmožnosti. Nikar se le, da bi mu hotel gmočno skodovati. Bog obvarui! Moj dopis, nima kratko nikar namena, odvratičati od g. Broili-ja naročnikov".... G. dopisnik naj blagovali oprostili, ako mu z ozirom na gor označene besede, povetno, da dopis v št. 45. nam ni napravil prijetnega utisa. G. Broili je namreč le za poskrajno pr. legal, naj se vijuge zvonovi pred cerkvijo, ker dobro vše, da g. Samassa nikogar ne pusti v hvarno, kadar zvonove nima. To smo zvedeli iz verodostojnega vira, dočim je v Broiličevu hvarino vstop vskrneni prav, (Ali res te verujete? Ured.) Dalje pravi dopisnik, da Podturnom so zvonovi Polli-Broiličevi slab, ker imajo "inharmonične" postranske glasove. To je preveč splošno rečeno. Mi bi radi, da bi g. dopisnik imenoval one "inharmonične" intervale, ali so veliki, ali mali i. t. d. ker pri prvi priliki se hočemo o resnicu prepričati. Prav to želimo tudi od Stanjeljkih. Da je eden ali drugi zvon previsok, to mi ne deči: zvon je vkljub temu lehkoh dober. Kakor smo rekli, tudi Samassa ne zadene pravega glasu. Kadarkoli koli g. dopisnik ohrabi kak zvon, naj natanceno imenuje hibę, da budemo, če mogoče, tudi mi se o tem prepričati. Splošni izrazi: "zvonovi so slabii" i. t. d. to nam ne zadostuje, nego: mala, velika terca, mala, velika kvinta, seksta — te izraze blagovolite rabiti v prihodje.

Se veliko bi se dalo pisati o "dopisih" g. dop. iz Gorice, pa — "Sočat" ima premalo prostora. Saj se tako se bojimo, da se bode g. urečnik kmalu naveličati. Ker pa bode g. dopisnik iz Gorice nadaljeval svoje dopise o Samassovih zvonovih, zato za danes končamo. Da bi bila ta polemika res že končana! Prečko se vleče! Škoda toliko prostora, katerega nimamo na ostajanje. Prosimo, da bi bilo polemike čim prej konec. Ured.)

Domače in razne novice.

Poročil se je v sredo g. Henrik Mazzetti v Šolkanu z g.čno Mici Šunderjevo iz Kobarida. Prijatelji so ob tej priliki zložili za "Slogine" zavode 7 krov 2 vin. Mlademu paru: Mnoga ljeta!

V Podgori so objahali učeraj redko slavnost: Tamošnjemu županu in dež. poslancu g. Antonu Klančetu je bil slovesno izročen zlati zaslužni križevec s krono. Kaj več prihodnjic.

Iz Šempasa smo prejeli dopis, ki odgovarja našemu dopisniku o volitvah. Dopisnik pravi, da "centralna vlada" Šempas preveč pritiska zvezne davkarske občine. Zato je staršinstvo sklenilo že pred letom, naj bi se razdelila ta županija v tri, namreč: Šempas, Osек in Vitolje, Ozeljan in Št. Mihel; te občine bi placevale izravnega davka; 2.063 gld., 2.528 gld. in 2.738 gld. A ta sklep je ostal v županskem arhivu; nič se ni storilo za izvršitev. — Dalje odlanja dopisnik naslov separalisti in prav, da on in njegova stranka so federalisti, ker hotje skupaj ostati le na pravčni podlagi, ali pa oddeleti se. — Federalisti ne nasprotujejo napeljavi vode v Šempas, le tega močjo, da bi druge občine placevale to napravo. — To so glavne misli tega dopisa.

Vollna reforma je vrgla grofa Taaffeja, a zlaj grozi tudi koaliciji. Koalirane stranke se ne morejo sporazumeti za noben načrt.

Občinski zastop tožen. Občinski zastop tržski je baje tožen, ker je odobral protizakonite demonstracije v Piranu.

Madjarska lojalnost. Ludovik Košut je umrl, a njega duh ne le da živi med narodom madjarskim, ampak sin pokojnega diktatorja potuje po deželi v ta namen, da postane duh Košutov splošno politično načelo. In ljudstvo priejajo ovacije duhu Ludovika Košuta, duhu upornosti, duhu revolucije, duhu sovraštva do naše dinastije. In ta duh, ki pomenja stalno nevarnost za celokupnost naše države, ta duh je poklican na pomoč Wukerleva vlada za svoje pogubno cerkveno-politične predloge! Daleč so zašli na Ogerskem!

To pa je že prever, to je že nad mero tudi madjarskega soviničnata! Ali ne boste se polna mera potrožljivosti?

Najnovjevje vesti. — Govoril se, da Windischgrätz je odstopil; namestoval ga bo začasno Bacquehem. To je za zlaj le še govorica. — Cesar je potrdil cerkveno-politične predloge na Ogerskem.

Katoliški shod na Dunaju nam je podal sijajen dokaz, kakšo zmagonosno naprednijo krščanski socialisti. Viharne ovacije dr. Luegerju prorokujejo temu možu še večje lepse prihodnosti. — Žal, da smo bili vprav začnji čas takšo obloženi z domačim gradivom, da nismo mogli kaj več poročati o tem shodu.

Rusija in Angliška. — Angleški ministriški predsednik lord Salisburg se je te dni na banketu v Gnidehallu določeno izrekel za prijateljstvo Angleške z Rusijo in omenil, da ste obe državi glede japonsko-kitajske vojne doslej solidarno postopali. Tudi Franciji se nekam bliža Angleška. Nekotere se vsakdo upraša:

Primorec

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dnevno kot priloga „Sedeči“ brezplačno; drugace stane po pošti ali na dom poslan za celo leto 80 kr.; za tuge članske sed poletni stroški „Sedeči“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. Dekle — Uredništvo in upravljanje je v „Slovenski ulici“ št. 9.

Domači oglasi sprejemajo se le iz národnih krogov. Plačujejo se: za Šesterostopno petivrstno enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbah. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamezne številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Goriške novice.

Imenden cesarice. — V ponedeljek smo obhajali pri navadnem načinu tudi v Gorici imeden Njenega Veličanstva cesarice Elizabete. Sole so imele prost dan. V nedeljo je bila veteranska mala v cerkvi sv. Ignacija na Travniku.

Zaročili se je 18. t. m. v Gorici na Cingrefu Karol prof Coronini-Cronberg, edini sin fidejkomisnega gospoda najvišjega dedno-deželnega točaja za Kranjsko in slovensko marko, Alfr. profa Coronini-Cronberg, z grofico Olgo pl. Westphalen v Fürstenbergu, hčerko umirlega generala kavalerije Viljema grofa pl. Westphalen v Fürstenbergu. Naše najsrčnitsa častite, katerim se gotovo z odutseljenostjo pridruži ves narod slovenski! Naše čitatelje bo getovo zanimala novice, da nadalj prof se prisne na slovenskem jeziku, da se smemo nadučati, da nam bo velj naslednik svetemu plemenitemu, neustatenemu očetu.

Osebne vesti. — Tržaškim in istrskim Slovencem dober znani g. dr. Konrad Janežič, zadnjič čas električni kandidat v Celju, potrcal se je 19. t. m. v Kamniku z gospodljivo Barbko Medvedovo. Hodočlubni malič zakonski čovjek! Mnogaju ljet!

V tržaški bolniči je umrl za neko operacijo z. Adolf Kraljček, vodja gradiške karolinice, v prejšnjih letih one v Kopru. Bil je znaten in vseživski poslovni mož! Mir njegovi duši!

Graf Alfred Coronini je prišel v nedeljo jutro z brzovlačkom v Gorico. Ko se je razglasilo, da pride domov, hčerki so mu izkarali mnogi Slovenci v mestu in bližnjem okolju svojo hvaljenost za krepke interpelacije, katere je stavil zadnji čas v državnem zboru besedil sami ali v družbi z dr. A. Gregorčičem, te posebe pa za interpelacijo proti županu dr. Venutiju in ono o politiskem položaju na Primorskem. Na kolodvoru se je zbralo okoli 180 oseb; zasedle so vse prostor ob izhodu. Ko se je približal graf Alfred Coronini, zgrmeli so mogični klici: „Zivio Coronini!“ In par minut ni bilo konca odutseljenemu klicanju in pozdravljanju s klobukim roki. Predno je graf Alfred Coronini stopil v voz in dobil svoje prtljago, hiteli so Slovenci na vzvišeni prostor na lev strani ceste, in ko se je odpeljal v mesto, grmeli so ob vsej poti viharni, presreni zivio-klici. Poslanec Alfred Coronini je prijazno zahvaljeval na vse strani; bil je iznenaden na tej sijajni ovaciji.

Nereda ni bilo prav nikakega. Ovacija je uspela takó, da dela čast Slovencem v mestu in okolici, takó da moremo reči: Rojaki, kakor hočete komu na sijajan način pokazati svoje spoštovanje, svoje zaupanje, svojo ljubezen, storite to vselej na takó dostenjen način, kakor so to storili naši rojaki preteklo nedeljo.

Merodajni krogi vidijo zdaj, kakó soglaša naše ljudstvo z interpelacijami, katere sta stavila naša poslanca v minolih dneh. Ako ju hočejo slušati, bomo hvaljeni: ako ne, bomo tudi vedeli, kakó nam be začeti skrbeti za svojo prihodnost.

Tudi ta sijajno in častno uspela ovacija je dala povod lahonskim pisačem, da hujskajo proti slovenskemu narodu.

Komedija pod lonecem. — Vsi lahonski listi so bili te dni polni o strahoviti demonstraciji Slovencev v seji mestnega staršinstva goriskega. Tudi v nemške liste so posiljali

take brzjavke. Koliko je resnice na vsem tem? Evo!

Sinoči teden je bila seja: na dnevnem redu je bil tudi utok proti ministerskemu odloku v zadevi slovenske sole. Dasi je „Gorriere“ se posebe naglašal to točko, vendar se je zbralo v prostoru za poslušalce le kakih 10 Italijanov — njim na čelu neizogibni Travanc — in pet Slovencev. Italijani so večkrat ploskali: ko je dr. Marani imenoval tudi Piedmonte, je par Slovencev zamrimalo ironički „Oho!“ Ko je bil pa sprejet predlog, da mestni zastop poda pritožbo proti ministerskemu odloku na upravno sodišče, so laški poslušalci ploskali, a par Slovencev je zaklicalo ironički: Zivio!

To je res strašno! „Zivio!“ pri seji mestnega staršinstva! Kaj takega se ni bilo v Gorici! Dr. Venuti je dal zabeležiti v zapisnik to poseljnost, da se ne pozabi. Prav! Ali prečastni naš predstava se ljuto varja, ako tak čin označuje kot nedostojno izvajanje in žaljenje laške narodnosti. On lahko misli, kar hoče, a veruje mir lahko zopet le, kdo hoče. Ako je pa kaj takih osliškov, da verujejo, slobodno, mi jih ne zavidamo!

To je vse, kar se je pripeljalo. Travanc in njegovi družbi je bilo tudi to strašno žaljenje — „italijanskega poda“ v mestni hiši „italijanske“ Gorice, ker je neki Slovenc žuel sluhajno nove čevlje, ki so ga malec tiščali, da je trdo stopal bolj po petah. Tudi vrata so se prevoč trdo zaprla za jednem Slovencem — evo, i to je „zločin“, kateri bi trebalo kaznovati.

Zapri dr. Venuti je naznani vse Slovence redarstvu, ki je začelo tudi preiskovati po njegovem želji. Najti ni moglo niti kažnjivega, ker se niti takega zgodiilo ni! Ta bi bila lepa: Demonstrativi proti ministru odloku — to naj bi bilo dovoljeno; a demonstrativi proti takim demonstrantom — zabranjeno! Čudni pojmi!

Da, čudni pojmi! Kar počenjajo Lahi v tržaški mestni hiši, kjer tulijo kot orangutangi, kar počenjajo istrski Lahi in konečno tudi naši psevdito-Italijani v Gorici ob premnogih prilikah — to naj bi bilo dovoljeno, to je celo „plemenito, krasno, uživljeno izrazevanje ljudskega mnjenja“. Ako se pa Slovenci le oglašo — klicejo takoj policijo, zvezlo in ogenj na nje! Takó zmedeni pojmi vladajo med našimi laškimi sosedji!

Deželni glavar. — Od raznih strani dežele smo prejeli poročila, da naši rojaki se ne pridružijo nameravemu proslavljenju 25-letnica grofa Franca Coronini - ja kot predsednika kmetijski družbi. Došlih nam dopisov ne moremo priobčiti, ker so si drug drugemu enaki in se v bitstvu zlagajo s tem, kar smo mi sami že povedali. Zdaj ni pravi čas za take korake, ki bi se gotovo kriv točili, kar bi nam bilo lahko v veliko škodo na politiskem polju. Pozor torej!

Smešni mladiči. — Laški vseučiliščniki v Gradcu so sklenili — in mi trepetamo — protest proti predprzrosti goriskih Slovencev, da se osmelijo klicati svoj „zivio“ v posvečenih prostorih mestne hiše goriške. E se non ridi di che rider suoli?

Nadaljevalna šola za obrne učence je pričela ta teden. Doslej se je oglasilo 28 učencev, kar več kot zadošča za začetek, zlasti v sredji šolskega leta. Veliko Slovencev je že upisanih v laško šolo.

Počenši s prihodnjim tednom bo šola ob ponedeljkih, sredah in petkih od 5. do 7. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. predpoldne. Vsega pouka bo torej po 9 ur na

teden. Vodja g. Fran Vodopivec, profesor g. Ivan Berbuc in nadučitelj g. Edvard Princev bodo poučevali predpisane predmete za prvi tečaj.

Opozarjamо se enkrat gg. učitelje v okolici, naj bi blagovoljno pazili na to, da noben obrtni učenec iz njihove šolske občine, ki se uči v Gorici, ne ostane brez tega pouka. Že danes je težko izhajati obrtnikom, ki so izučeni po starem kopitu, toliko teže bo zanaprej. Kdo ne bo prav dobro izurjen v raznih strokah, se bo težko boril z napredajo konkurenco. Zato naj noben učenec ne zamuja lepe prilike, ki se mu ponuja, da se izuri v vsem, kar bo potreboval v svojem poklicu.

Darovi za telovadno orodje. — Naš „Gorinski Sokol“ je splošno priznan kot važno društvo v življenju Slovencev v goriskem mestu. Ali gmotne postopore iz raznih slovenskih krogov je takó malo, da se moramo kar čuditi, kajti: podpora in priznavanje si nista v ugodnem razmerju med seboj. Zato si „Sokol“ iz svoje moči ne more oskrbeli vsega telovadnega orodja, ki stane obilo denarja. Da bi si moglo društvo omisliti vse potrebno orodje, bo namenjen v to svrhu čisti dohodek nekaterih veselic, počeni s prihodnjo, ki bo v nedeljo. Pa tudi radodarnih doneskov bi se „Sokol“ prav nič ne branil. Dva gospoda sta se že sama oglasila z doneskoma in dala s tem vsem drugim prijateljem našega društva prelep vzgled. To sta: g. Ivan Reja, krčmar v Gorici, ki je daroval 2 gld., in g. Jos. Dekleva, trgovec s stroji v Gorici, ki je daroval 50 kr.

Modrosti mestnih očetov. — Mestni zastop goriski je sprejel v seji sinoči teden predlog šolskega in pravnega odseka, da je treba pritožiti se na upravno sodišče proti ministru odloku, ki zapoveduje, da mora gorisko mesto ustanoviti širizredno mešano ljudsko šolo.

V utemeljevanju tega predloga citamo take goresnasnosti, da se moramo le čuditi piramidalni modrosti pravnikov in solnikov imenovanih odsekov. Naj omenjamo le eno tako modrost.

Omenjena odseka trdita, da nobena navdihnost ne more biti prisiljena, da s svojimi sredstvi ustanovi šole kaki drugi narodnosti itd.

Pustimo to, da zakon je v tem pogledu takó jasen, da ga ne omajajo zvijanja vseh lahonskih modrijanov, marveč uprašajmo: od kdaj so pa davki, ki se stekajo v mestne blagajne, lastnina italijanskega naroda? Cegav je bil oni denar, predno je prišel v one blagajne? Ali Slovenci v Gorici ne plačujemo nič davka? Kdo je priponogel pa zapored vsem goriskim Lahom do tega, da sploh morejo plačevati davke? Orzan, Grešić (tužna zemlja hrvatska!), Marani, Venuti, Paternolfi, Seppenhofer, itd. itd. plačujejo tudi davke, a s čegavim denarjem? O, da bi prišel čas, ko bi ne dobili nobenega slovenskega novčiča več, potem bi videli, koliko davka bi mogli plačevati! Da, mnogi so obogateli, a s čegavim denarjem? Orzan je postal bogatin, a s čegavimi žulji? Pozabil je na to, kakor se vidi, da zdaj tudi on pomaga pritiskati Slovence, ki so mu pripomogli do bogastva.

Drugo modrost je izrekel dr. Marani: Dejal je, da v Gorici je le 7 slovenskih otrok, ki so brez šole, a po zakonu jih mora biti najmanj 40 za ustanovitev kake nove šole!

Torej samo sedem! Vse tiste otroke, ki hodijo v „Slogino“ šolo, dr. Marani ne steje! In vendar se je upravno sodišče, kamor

se hočejo pritožiti, načelno že izreklo, da zasebne šole in c. kr. v admicne ne odvezujejo mestne občine (Ljubljana) dolžnosti, da mora ustanoviti ljudske šole za otroke druge narodnosti (rusinske, pri nas pa slovenske.)

Gospodje mlatijo prazno slamo! Slovobodno!

Lažniki. — Kedar naši nasprotniki nimajo v zalogi drugega orožja, tedaj prično lagati takó nesramno, da se je treba kar cediti tolkemu lopovstvu. Te dni pisarijo listi, da je le kakih 30 oseb pozdravilo grofa Alfreda Coroninija na kolodvoru, katerih „živoklici“ so se pa pozgubili med viharnim (!) brizganjem (!!) pričajočih Lahov. — Videli so torej samo kakih 30 Slovencev! S tem hočejo poniževati važnost one ovacije! — Dalje govorijo o brizganju od laške strani, ki je bilo — snejajte se! — močnejše nego mogočni naš „živio“. S tem hočejo takoj paralizovati ovacijo. — K tem lažem konstatujemo, da je bilo vseh Slovencev okoli 180. Brizganja ni bilo, kajti tudi najbolj zagrizen Lah bi se bil tisočkrat premislil, predno bi z brizganjem motil hvaležno odnševljenost tolke mnogočice naših rojakov.

Nove hujskartje. — Vsled neprestanega hujskanja lahonskih listov se je oglašila tudi občina Pieris in protestovala proti slovenskim napisom pri tržiškem sodišču. — Napisi so vsi že postavljeni. Ako hoče vlada doživeti nove viharje, naj se le ukloni zahtevam irredente!

Domovinska pravica. — Novi zakon o domovinski pravici je močno vznemiril mestne očete goriške. Njim nikakor noče iti v glavo, da bi vsi Slovenci, ki se dan na dan naseljujejo v Gorici, postali lahko pravoveljavni goriški meščani. V zadnji seji namreč je sklenilo mestno staršinstvo, podati prošnjo ministerstvu, da bi — ostalo vse pri starem (ali vsaj skoro takó, kakor je bilo dolej.) — Ta predlog je utemeljeval žid Luzzatto. Njegov glavni razlog je: strah pred Slovencem! Naj se le bojé! Kar se ima zgoditi, zgodi se vkljub vsemu lahonskemu uporu. — Jedno bi pa uprašali žida Luzzatta: S kako pravico se pa židje ponašajo z goriškim meščanstvom? Slovenci so Gorico ustanovili in dali so ji imé, ko tu ni bilo se krivih nosov Abramovih sinov, ki se zdaj tukaj košatijo! Zdaj pa holé oni imeti vse pravice, a Slovencem ne privoščijo prav nikakih! Taki so!

Goriški Sokol priredi v nedeljo ob 7. zvečer veselico v društvenih prostorih. Spored glej na 3. strani. Kdor ni društvenik, a želi udeležiti se veselice, naj se oglesi pri kakem društveniku, da dobi vstopnico.

Sodlšče išče Florijana Bevka iz Čeplja st. 43., rojenega 24. apr. 1813. Pred kakimi 40 leti je zapustil domovino in izgnul brez sledu. Kdor bi vedel zanj, naj ga naznani bodisi okrožnemu sodišču v Gorici ali g. Petru Podobniku v Cerknem. Ako se nikdo ne oglaši do konca l. 1895., bo Florijan Bevk proglašen mrtvim.

Dražba dacev. — 3. decembra ob 10. uri zjutraj se odda potom dražbe pri finančnem ravnateljstvu v Gorici užitniški davek na vino, most in meso v sledečih okrajih: Gorica (okraj) za 34.980 gld., Gradišče 12.847, Červinjan 14.204, Kormin 14.628, Tržič 12.190, Sežana 12.309, Tolmin 9.228, Bolec 2.809 in Cerkno 2.855 gld.

Zanimivo! — „Corriere“ je imel tadi nekega naravnika — vseh zunaj Gorice je kakih 40 do 50! — v inomoški jetnišnici (?). Ena zadnjih številk je pa prišla nazaj v Gorico; vrnilo jo je okrožno sodišče z opomno: „An die Radaktion — Gorizia, Italien“. Torej sodišče v Inomostu pristevo Gorico — Italiji!!! Čudovito znanje v avstrijskem zemljepisu!

Naučno ministerstvo je dalo 400 gld. podpore kmetijskim nadaljevalnim tečajem in šolskim vrtom na Goriškem. Od te svote dobita tolminske in gradiščanske okraj po 100 gld., goriški 120, sežanski pa 80.

Tramvaj na par. — Naši Lahi delujejo na vso moč, da bi prepregli celo Furla-

nijo s — tramvajem na par. K čemu? Ali da bodo vozovi prazni tekli od kraja v kraj, kakor pri sedanjem železnicu iz Tržiča v Červinjan? — Zanašajo se na podpore dežele in države, a upamo, da naši poslanci se ne bodo dali več ujeti na limanice. Ako pa da kaj država, naj nikar zopet ne steje teh podpor za — deželo goriško. Skoro vse, kar daje vlada, gre v Furlanijo, a steje se na račun — dežele goriške!

Nova knjiga. — Te dni je izšla v naši tiskarni 24 pol obsežna knjiga „Globus nemski“, katero je spisal g. Anton Rudež, učitelj v deželnem gluhonežnici v Gorici. O njej bomo govorili obširneje v eni poznejših številk. Za danes opozarjam na tijo slovenško občinstvo, zlasti pa naše učiteljstvo. Nobena šola bi ne smela biti brez te knjige, ki je edina te stroke na slovenskem jugu. Cena znaša 1 gld. 50 kr.

Knjige družbe sv. Mohora so došle. Dobivajo se pri cerkveniku stolne cerkve. Čestite društveniki: prosijo se ob jednem, da bi pri odjemanjem knjig poskrbeli letnino za bodoče leto. Poverjeniku prihranilo bi se tako mnogo skrbij in truda.

2000 gld. za tujce. — Mesni zastopnik je dovolil 2000 gld. za reklamo, da bi tujci začeli v vecem številu prihajati v Gorico. — Zavržen denar! Saj tujec je bilo n v svojem času vse polno, a so mu preuzele irredentovske demonstracije.

Slovenska knjižnica. — Izšel je 30. snopč. Obsega tri kraje: spise naše rojakinje gospe Pavline Parkove na 80 stranah.

Gregorčevega snopča imajo le še nekoliko iztisov v zalogi. Tiskali sta ga v 2400 iztisih. To je prav veselo znatično, ki dokazuje, kako priljubljen pesnik je tudi Simon Gregorčič. Prav zrečna časna je bila, da smo izdali ta snopč. Kedar pašljajo vse tisti, ki so ga posebej naročili, zaradi tistih denarjev, da bi naša zadovoljnost popolnil.

Naznamjam, da prvi snopč je popolnoma poseš. Kdor ima kakšen iztis odveč, nstreže nam kako, ako nam ga pospiše.

Odvetniška zbornica v Gorici namravira baje sklicati izredne skupinimo, da bo po tržaskem vzgledu protestoval proti našemodnostnim pojavam pri sodiščih. — Mi le želimo, da bi se to res zgodilo. Potem bo imelo naše ljudstvo dovolj povoda, da bo resno premisljeval, kateremu odvetniku ima zaupavati svoje koristi. Torej le protestujte, da vas spožna sleherni slovenski kmetje, ki vam tudi svoje trdo prislužene novce, za kar bi pač smeli zahtevati, da spostujete njezina narodna častva.

Naše ceste. — Nasa poslanica sta se stavila in predložila vladu obširno spomenico o vseh cestnih potrebah v deželi. Cesta po Branški dolini je ondi obširneje omemnjena. Prav ta je ona cesta ob Idriji, o kateri so volile hudo tožili na shodu v Kanalu in o kateri je govoril dr. Gregorčič v državnem zboru že l. 1891. Posebno obširno je ondi popisana cesta ob Soči in dalje ob Koritnici čez Predel. Navedena so vsa nevarna mesta, vse klanci in ovinki, ki so potrebeni poprave, zlasti pa cesta čez Predel, ki je vsa razdeljena še po viharju l. 1891. — Poslanca sta govorila z raznimi ministri in sekejskimi načelniki, katerim sta se ustno opisovala v spomenici opisovane razmere na naših cestah. Vojni minister se je tako zanimal za cesto čez Predel. Objavil je hitro pomoč od svoje strani. Tudi drugi merodajni gospodje so objavili pomoč. Županstva na Boksenskem so se zopet oglašila in prosila, da bi se vendar že popravila predelska cesta. — Upanje je, da se v kratkem nekaj storí.

Cecilijsko društvo za goriško nadškofijo je imelo učeraj občeni zbor po naznjenem sporedu. Pri sv. maš. so izborne peli gg. bogoslove. K zboru v semenščini se je zbralo pa odlično število udeležencev iz mesta in z dežele. Predsedoval je c. g. J. Babič. Iz tajnikovega in blagajnikovega poročila je razvidno, koliko se je društvo prizadevalo za povzdigo lepega cerkvenega petja, a neugodno gmočno stanje je oviralо drustveno delovanje. — Pri morebitnih predlogih se je unela prav

živalna razprava o razdelitvi društva v dva oddelka: slovenski in italijanski. Doslej je društvo imelo le slovensko lice. Ali tudi Italijani se hočejo okleniti cecilijske cerkvene glasbe. Obveljal je predlog, da se ustanovita dva oddelka, ki bosta imela le skupnega predsednika, drugače pa bosta povsem samostojna. V tem zmislu se prename drustvena pravila. — Slovenski govor je imel pred. g. župnik J. Kokšar, ki je govoril takó prepricalno, da so mu poslušalci pogosto pleskali, posebno živalno pa pri koncu. Zeteli bi bilo, da bi bil govor objavljen v celioti. — Tudi italijanskemu govorniku so poslušali večkrat viharno pleskali. S posebno dovitprosto je žigosal tisto posvetno, teatralno godbo in petje, kakoršno ljudi popačem ukus laškega ljudstva.

Radodarni doneski so izbrali danes izstati, ker nati je razno gradivo stisnilo prostor. Na tem mestu razstavimo še dar 10 gld., kateri je poslal „Pravoorčev“ narodnik g. Miha Kustrin, posestnik na Pečnah st. 72.

Starostništvo turenske županije je dovolio v zadnji sez. 1891. krom za „Slogine“ razvede. Preverenja hvala redoljubitni turenskemu možem! Čast takemu redoljubju! Naj bi vsaka občina postavila v proračunu za l. 1893. kako svetico za naše zavzeto potrebe v Gorici!

Cena soli je porasta. V cestini se bi odslej množala po 9 gld. 37 kr. kvintal, ali 3 kr. drav. nego došle. Sredina Avstrija! Neslana potetila zaga trafi naši skupen! Horskega slavka naredi, pač pa tako pri vseh pakiravati lastne potrebitete za hirsčljimi snadnik!

Nova postojanka. — Na zgodnji priči Tržič - Črnučišči se ustvaričenje nova postojanka Škodovska.

S Slapom. (izv. dop.) — Slap upravičuje naš most čez Idrijco: Čapovci, Sv. Lucija, Ponikve, Sv. Viška gora, ker čez Špikovo Brdo je najkrajša pot v Gorenje. Ne da bi poverili, kako velik promet je čez ta točko. Vsa trda živina je sosednji županijev stoper pri tem mostu čez Špikovo Brdo in potem dalje v Gorenje. Vkljub temu ga mora materna občina Slap sestaviti vzdolžati. V zadnjih letih je po tem cestu celotno županijo podprt. Venčar pas bi bil da bi se tudi ta most uvrzel med skladovne ceste. Saj most v Dolenji Trebuši je že davno neni več uvrščen, da si na njem velike manj premeta. Z vso pravico boljko bi zahtevalo celotno županstvo pri Sv. Luciji, ker vse idrijska dolina s at. vsičko gorsko planoto vred nima niti ene skladovne ceste. Zato pa opozarjam in prosim čislane županstvo pri Sv. Luciji, da to uvažuje, in zastopnik v cestnem odboru našo županje naj blagovoli v to stvar predlagati pri svojih predstavki za l. 1893.

S St. Viško gorske planote. (izv. dop.) — Tri tufe cestnega odbora steje naša planota in sicer na Ponikvah županija, na Prapetnici podkupana in na St. Viški gori župana v cerkvenškem cestnem odboru. Da naši hribi potrebujejo ene glavne ceste na Slap, kakor riba vode, to je splošno priznana resnica. Češko sicer imamo, samo uprakali ne smemo, kakšno. Male občine: Šebrelje, Orehek itd. imajo do svojih vasj lepe poti, nego težko občin skupaj na tukajšnji planoti. Kdor ne vidi, še misli si ne more, koliko vozov gre vsak dan po tej vratolomni cesti. Da smo vsi jasni, že davno bi bila cesta vsa drugačna. Ker vsak vleče na svojo stran, zato nasi ti mogete priti do človeške poti, ki bi bila primerna za vse. Če bi bilo le kolikaj dobre volje, dosegli bi lepo cesto do tam, kjer se lotite dve cesti, na Pečine in na St. Viško goro. Da bi enkrat le to imeli v dobrem stanu, bi bili hvaležni: za druge poti bi posamezne občine že tako skrbele. Zato opomnimo to, da bi zastopniki v cestnem odboru se te poti spomnili pri prihodnji seji cestnega odbora. Sam Stvarnik je nas zdravil, zato moramo tudi zdržano delovati. Ako bodo Ponikve zahtevali svojo pot do državne ceste, St. Viškogora zopet svojo, ne čudimo se potem, ako ne naredimo niti enega koraka naprej. Bolje je, da imamo eno lepo pot, kakor tri slabe. Le ena pot

naj veže naše občine z državno cesto, samo da je ta lepa. Ne sme se gledati na četrt ure daljse poti, pač pa je treba gledati na to, da bude pot lepa in za promet sposobna. Ena sama občina ne bude nikoli mogla vzdrževati dobre poti: le ako smo skupaj združeni, bodoemo imeli dobro cesto. Dosedaj je cestni odber podpiral cesto skoz Roče, upamo, da tudi novi cestni odber nas ne pozabi.

S Tolminskega. (Izv. dop.) Dosedaj je tolminski cestni odber vreden, jednak vsekakor naloževal vsene občinane toba, sodnega okraja, ne da bi ravna v duhu postave in nalačal po razmerju potrebnih del različne doklade. Kar splošno se je razglasilo po 29% v denarju na pridobivniški (patent) in po 21% na vse druge izravnne davke z vojno priklado vred. To je bilo povsem krivično. Ako n. pr. je v baski dolni veliko delo, ki pobere veliko tisočakov, zakaj naj to plačujejo Kotatji in prebivalci Idrijske doline? To to pravično. Drugi cestni odberi tega ne delajo. N. pr. kanalski cestni odber in drugi vse drugate postopajo. Ročinj ima doklade za l. 1893 16%, Doblar 8%, Lokavec 6%, Desklia 8%, Kal 15%, Bedres 12% itd. Kdor ved rabi eno ali drugo skladovno cesto, ta naj ves plača, drugi pa stanji. To je edino pravično. Upamo, da bude tudi naš cestni odber drugačje postopek.

Telovadno društvo "Gorški Sokol" vabi k vstopu, ki bo v nedeljo 25. novembra ob 7. uri zvezcer v vlastnemu prostoru (pri "Zlati zvezdi").

Sporedi: — 1. "Naprej", Svira orkester, — 2. "Družinski", Mešani zbor, Ugl. F. S. Vilhar, — 3. "J. Bojt", Ugl. IV. Zajc, Udarjanje, zbor, — 4. Gitar, — 5. "K. Šimonič", Udarjanje, zbor, — 6. "Morgan", Ugl. F. S. Vilhar, Samogitar, Ugl. II. IV. Kralj, — 7. "Vesna", slovenski narodni instrumenti, Svira orkester, — 8. Eufonijspet, — 9. "Sveta Anna", Ugl. Kaval, Udarja, I. zbor, — 10. Doktor in njegova žena, Butka v I. del, — 11. Po edinstvu — ples.

Vstopniček za vstop 20 kr., za posende 30 kr., sediž 10 kr. K plesu: za vstop 30 kr., za posende 50 kr. Med sporedom in pri plesu bo sviral slovenski orkester. Dne 25. decembra bo za naše otrošice "Miklavžev večer".

Bratje Sokoli so naprej načrtele, da se v društvenih občekih.

Na zdrav!

Odbor.

V Gorici, 21. nov. 1894.

Službeni razpis. — Dosedni odber poskrbene grof je ponikal in gradische razpisuje izpraznjeno službo deželnega računarija z letno plačo 1400 pld. in dokler se drugače ne določi z dragniško priklado po 10% službenih dohodkov.

Po pretekli edinični leta v zadovoljnost deželnega odbera opravljene službe štejilo bo stalno imenovanje s pravico do petletnih posvih po 10% od plače in do pokojnini po določilih obstoječih zakonov.

Prosilci morajo dokazati, da imajo za računiško službo popolno sposobnost, kakor tudi je predpisana za določeno državno službo in da so popolnoma zmožni italijanskega, slovenskega in tudi nemškega jezika.

Prosilje s potrebnimi dokazili je podati deželinemu odberu do konca decembra 1894.

Kdor izmed prosilcev je v javni službi, naj vloži prošnjo po neposrednje predpostavljenem oblastju.

D e ž e l n i o d b e
deželni glavar.

Tržne cene v Gorici. — Kava santos 148 - 152, sandomingo 164, java 164, cejlon 185, moka 196. — Sladkorju cena pada: zdaj se prodaja po 31. — Petrolj v sodu 18¹/₂ — v zaboju 5-75. — Spelj 52 - 60. — Maslo sirovo 80; kuhanje 88.

Moka 0. 12-30, a. 11-70, 2. 11-30, 3. 10-70, 4. 10-30, 5. 9-30, 6. 8-10, 7. 6-40, 8. 5-10. tursica 6-90, cinkvantin 7-30. — Otrobi debele 4-50, drobne 4-40. — Oves 6-75. — Žitna zmes 4-80.

Kako napredujejo. — Zoper dvojezične napisne na Primorskem so jelo sedaj protestovali tudi furlanske občine. Doslej sta razum Kormuna protestovali tudi občini Ronki in Pieris. Furlani so sicer krotki in dobri ljudje, a neprestano buškanje laških iredentovskih in oficijožnih listov se jih je konečno vendar prijelo. Tržički župan namerava deželnega glavarja goriskega grofa Franca Ceroni in i-a osebno prisiti, naj se potegne za to, da se odpravi dvojezični napis v Tržiču.

Ostala Slovenija.

Pojavi "avite cultare". — Redki slovenski napisi v Trstu so po poslednjih italijanskih demonstracijah začeli posebno hodi v oti neke Lahončke. Da pokažejo svojo "avite cultare", zamažali so te dni več slovenskih napisov s starččima proizvodom blatom svoje laške kulture, tako tablo nad bolnicočno tiskarno in prodajalnico ročinskega konsumnega društva. Na prvih tabli je namreč sredi napis tiskarski grb Orla na tem grbu so memia laški kulturološteji smatrali za cesarskega orla — saj avstrijskega tako ne poznajo, — zato so medali vanj svojo "kulturno", pogodili ga pa niso nespretni. Se bolje in drastične pojavit je svojo navzočnost drug Lahon, ki je postavil na prag nekdanjih slovenskih briven sponzorjev, pojav "kulturno". Zakaj sedaj modro medli vrlj "Piccolo" ter se ne ogliši s svojimi — "spornimi", kakor se je oglašil zaradi tabel v Slovenski? Tako pojave "kulturne" naj si pač pridrži laška gospoda zase in ne gnoji z njimi lastno "kulturno polje".

Nova spaka. — Kar dela tržički "Piccolo" v popoldenje slovenskih krajevnih imen, je že neverjetno. Vidi se, da prevaja in pač vkljub namestnitv in vkljub interpolacijam v državnem zbornu pristna slovenska krajevna imena prav navlaže. V eni zadnjih stevilki dodal je svoji zbirki takdi spak, kakor so Montecorona, Montispina. Predmetno itd. novo cvetlo, ki presega in nadkušuje vse ostale. Čajte! Pristne Storje je nazivila "Sastanek na vrsti". Poljevni Štorkani sedaj pa je kvasker "Piccolo" ustarij vam je rimljanski pesni na celu! No, nadejamo se, da ukrepe ē. kr. politička oblast petretost, da se ta najnovejša "Piccolo" spaka ne razširi dalje.

Nova spletka stajerskih Nemškutarjev. — "Slov. Narod", poročajo iz Začetne 18. 6. m., da je okri glavar celjski, dr. Wagner, osebno agitoval, da bi se potegnil celjski trg za ustanovitev slovenskega gimnazija v Žalcu. Kot pa občinski odber celjski ni bil na liturgične gospodnje, atopak ostal pri svojem sklepu z dne 26. avg. I. l., v katerem prosi za slovenski gimnazij v Celji, tel je g. dr. Pavel Wagner St. Jurčanom ponujil celjsko gimnazijo. Tukaj dobil je sicer g. glavar po trdu g. župana dr. Išavica tukaj podpisov, a 18. 6. m. sešli so se v St. Jurju najoddilenejši gospodje in davkoplačevalci St. Jurški, mej temi najoddilenejši občinski odborniki in občinski svetovalci na zaupni pogovor, v katerem so sklenili odpeljati na državni zbor peticijo, v kateri pravijo, da je gimnazija mogoča edino le v Celji kot naravnem središču južnega dela spodnjega Stajerskega. Ob jednem preklicu vsak, kdor se je vsled krivega na danega pouka dal napotili, da je podpisal prošnjo za gimnazijo v St. Jurju, svoj podpis.

Celjska gimnazija.

S spodnjega Stajerja (Izv. dop.)

Koaliciji poslanci so se posebno že ponašali s tem, da so pridobili Slovenci celjsko gimnazijo. Posebno gospod Suklje se je ponašal na shodu v Metliku. Vaš list je že dokazal, da bi ne bila nobena pridobitev koalicije, ako bi se ta gimnazija tudi osnovala. Sedaj se pa kaže, da je koalicijko veselje bilo prezgodnje. Levičarji hočejo napeti vse sile proti celjski gimnaziji iz strahu pred nemškimi nacionalci.

Nasi slovenski poslanci bodo pa že pre-

slabi, da bi mogli ta levičarski upor premagati, posebno ker ni pričakovati, da bi grof Hohenwart zanje zastavil ves svoj upliv. To smo videli že pri uprašanju o dvojezičnih napisih v Istri. Slovenski poslanci so interpelovali a na zadnje je pa le levica petegajoče se za liberalce zmagała. Ravno tako bode tudi v celjskem uprašanju.

Kakor se kaže, se vlada sama ne misli več držati svoje obljube. Okrajni glavar celjski že iste kraja, kjer se osnuje za Slovence gimnazija, da je ne bude v Celju. Krošnjarit je bil selje z njo v Zalec in St. Jurij, kjer je pa menda ni oddal. St. Jurčani so že nekoliko ogledovali njegovo blago, a naposled so se pa le odrekli.

Okrajni glavar je pa le sel v Gradišče poročat, da se gimnazija morda le speča v St. Jurij. Če je pa v St. Juriju ne spečajo, bodo okrajni glavar zopet oprial krošnjo in z gimnazijo krošnjarit v Mozirje, Sevnico in Brežice, morda jo le kje speča.

Kdor kolikaj razmene pozna na spodnjem Stajerskem, ve, da gimnazija more le v Celju izhajati. Bas zaradi tega se je pa nemškutarji tako branijo v Celju, kajti radi bi, da nov slovenski zavod popolnoma propade, da bi potem govorili, kako je bil nepotreben.

Gospod okrajni glavar gotovo ne krošnjarit le v lastno zabavo, temveč je za to dobljalo nalog od vlade, ki se hoče na vsak način izmotiti iz te stvari. Zatorej lahko rečemo, da je slovenska gimnazija že pokopana, zato gre samo za to, kakšen pogreb bi privedli. Mej pogrebniški bodo pa naši koaliciani, ki so ponagadi vreči Taaffeja. Prejšnja vlada je bila paralelko obljubila in bi jih bila tudi dala, ker pod njo niso bili levičarji tak faktor, kakor so pa sedaj. Takrat, ko je grof Hohenwart govoril proti Taaffeju je najbrž pokopal celjsko gimnazijo in se marsikaj družega.

Upravljanje je, kaj store slovenski poslanci, ako se celjska gimnazija odkloni. Govori so, da izstopijo iz koalicije, kar pa ni verojeto. Vlada je odibila zahitev slovenskih poslancev, ali vendar so konservativni poslanci ostali v koaliciji. Tako bodo ostali tudi, če se celjska gimnazija odkloni, dokler jih ven ne vrzejo, kakor je skušala "Neue Freie Presse". Gospodom se zdi jako prijetno, da jih vladino solnce obseva. Zgubili so vsako sposobnost za opozicijo. To ve tudi vlada in zato je se tudi manje ne ozira. Slovenski poslanci bodo vladu delali tlako, dokler volilci z njimi ne spregovore najodločnejše besede in jih opominijo, da so zastopniki slovenskega naroda, ne pa vladni služe.

Dogodki na Ruskem. — Dne 19. 4. m. ob 1/2 11 ur zagrmljel je v Petrogradu strel topov — zalostno, sreč pretresajoče valilo na pogrebne slavnosti v katedralki sv. Petra in Pavla. Dosaš so odposlanstva iz vseh krajev Rusije in — Evrope. Dosli so trije kralji, trije prestolonasledniki, odposlanstvo francoske republike, razne vojaške deputacije itd. Cerkev se je kmalu napolnila. Pri vratih pričakeval je metropolit carsko obitelj, tuje vladarje in prince. Po dovršenem cerkvenem obredu poslovili so se od slavnega pokojnika car, carica-udova, veliki knezi in buji princi. Na to so odnesli car, veliki knezi, ptoji knezi in princi — mej temi tudi nadvojvoda Karol Ludovik — krsto v grobnico. Mej tem so zvonili po vseh cerkvah, topovi so grmeli — car Aleksander je legel k večnemu počitku.

Slovo carice od preljubljenega seproga bilo je pretresljivo, ihlo zgrudila se je na tla. Ko je odsel dvor, gačilo se je ljudstvo iskreno proseče cvetic s krste predragega jimi gospodarja in oceta.

Nadvojvoda Karol Ludovik izročil je carju Nikolaju lastnorodno pismo cesarja Frana Josipa, carici-vdovi pa pismo naše cesarice.

P. n. gospod!

Dovoljujem si Vam uljedno naznanjati, da sem otvoril v mestu v

Gosposki ulici št. 9

prodajalnico za svoje izdelke, ktero bom držal vedno dobro založeno z
yoščenimi svečami, medenim in drugim pecivom. Imam tudi vedno v zalogi
najboljši domači med, popolnoma zanesljiv pitanec za čebele.

Med v satju in rumen vosek kupujem v vsaki množini po tekočih cenah.

Ker imam na razpolago sposobne delavske moći, sprejemam tudi
naročila za torte, kolače in raznovrstno sladčičarsko pecivo, na pr. za sv.
birme, svatbe in druge enake slučaje.

Naročila sprejemam in izvršujem v tovarni na

Solkanski cesti št. 9. in v prodajalnici v Gosposki ulici št. 9.:

Moje sveče razprodajata na drobno tudi gospod Edvard Pavlin v
Nunski ulici št. 10., kteri ima v zalogi razne nagrobne vence, rože in
pačme za cerkve, cvetke za nove maše in poroke, mrtvaške obleke, rakve
trakove, zlate črke i. t. d., -- in Fr. Ziani v Raštalu.

Za slučaj kakve potrebe v imenovanem blagu se Vam toplo pri-
poročam, da me blagovolite počastiti s svojimi cenjenimi naročili. Zagotovljajm točno in vestno postrežbo.

Sveče in torče vsake teže in mere iz pristnega garantiranega čebelnega
voska prodajam klgr. po 2 gld. 45 kr. -- Voščene sveče in torče I. sostava
prodajam klg. po 2 gld. 20 kr. -- Voščene sveče in torče III. sostava
prodajam klg. po 1 gld. 50 kr.

Z veleštovanjem Vam udani

J. Kopac.